

Josef Leopold Hrdina
Štědrý den. Dle K. J. Erbena (1886)

I.

Tma jako v pytli, mráz v okna duje,
v strážnici teplo u kamen,
pan fél čte Kocka, frajtr podřimuje,
vojákům zdá se pěkný sen.

Být tak dnes venku při tom svátku,
bylo by jídla na ošatku,
a zde tak smutný štědrý den!

Milotě s dívčinou státi, milo
za chladných zimních večerů,
když toho, co pánům z oběda zbylo,
přinese plnou zástěru.

I šeptá vojáček milence stranou:
„Jenom ty, Katy, budeš má,
budeš ty mi ženkou milovanou,
jen co mi ‚dědek‘ obšíd dá.

Já tobě mužem, ty mně ženkou –
dej pusu, děvče rozmilé...“
V té chvíli nebe se před Kačenkou
rozvívá v kráse spanilé.

Ale dnes? Smutno při tom svátku
na stráži běhat ve mrazu chládku...
Opravdu trudný štědrý den!

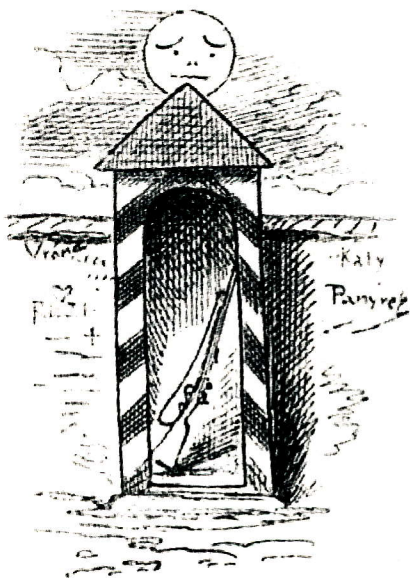
II.

Hoj, ty štědrý večere,
ty tajemný svátku!
Mám už jen pár krejcarů
tuhle v cípku šátku.

Dnes je dobře v teple být
pánům i té služce,
kéž bych mohl za vrata,
skočit ke Katušce!

Tam už v klíně našel bych
pár obrostlých kostí –
ale na té vachcimře
člověk by puk zlostí!

A benedák Panýrek
z pryčny zvolna vstane:
„Vráno, ty jsi pašák – slyš,
co mi v mysli tane.
Za malinkou chvíli jdem
na stráž k magacínu,
budem křičet ‚holberdo‘,
šlapat zmrzlou hlínu.
Ale dnes je štědrý den –
to víš přec snad, hochu,
garnizonská nepřijde,
odběhnem si trochu.
Pušky dáme v šildrhaus –
vždyť už nejsme roční! –
a pak holkám naproti,
když jdou na půlnoční.
Ty do Kotců, do Slup já,
přinesem zjev sladký,
trhnem něco k večeři

a jsme hnedle zpátky.
Hoj, mne půlnoc neleká,
ani ‚dědka‘ hledy;
vid', že z varty vezmem roh?“
„Bodejt!“ – „Nu tak tedy!“

Zrovna bilo jedenáct,
fél šel Kocka schovat:
„Voni, frajtr, vstávají
a jdou ablézovat!“

III.
Panýrek, Vrána, dvě jména milá,
hoši jak čertův štěpný květ,
kterému vojna milejší byla,
nikdo nemůže rozumět.

Jestliže jeden zmíní se trochu,
že by dnes ku své Katy šel,
hned skočí druhý: „Máš pravdu, hochu,
na Rézi byl bych zapomněl.“

Nastala půlnoc. Hle, dravé zvíře!
Na límci tré má hvězdiček,
po stráži pátrá – dvě pušky v díře –
magacín hlídá měsíček.

Nastala půlnoc, všech nocí máti,
půlnoc po štědrém večeru,
Panýrek s Vránou z města již se klátí
a nesou v kapsách ofěru.

Spěchají oba. Úzké políčko,
pak zeď, magacín vedle ní.
„Vráno, Vráničko, zlaté srdíčko,
nevidíš žádné vidění?“

„Ach, vidím něco, ale jen v šere –
hubená, dlouhá postava
u šildrhausu prohlíží dveře,
a hlava trochu zrzavá.

Na těle plášť a výložky temné,
na stranu čáku – znám jej, znám!
Anděle boží, sejmi strach ze mne,
to je náš ‚dědek‘, brachu, sám!“

Za křoví skočí, srdce mu bije,
výsluhou praštil v zaklení.
„Panýrku, je tam ještě ta zmije?
Jaké ty vidíš vidění?“

„Ach, vidím, vidím – vojáků mnoho –
všecko je mlhou zatmělé,
naše dvě pušky blýskají z toho,
kázání jako v kostele!“

„Jdi mi, Panýrku, s nápady svými,
tohle zas jednou bude kříž!
Od dneška já s dary Rézinými,
ty se svou Katy se rozloučíš.“

IV.

Chladný větřík laškuj
po tom sněhu mladém,
v strážnici spí Panýrek,
Vrána zívá hladem.
Zazněla trubka kasárnami zrána
a různé hříchy kaprála i kmána
k raportu jdou řadem.

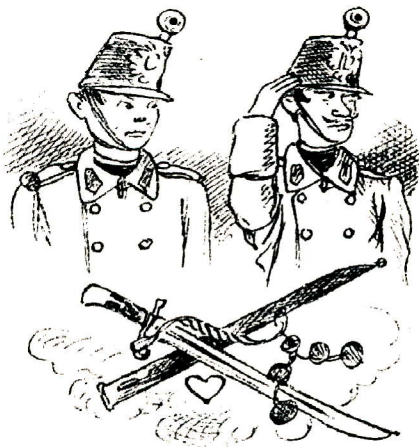
„Dědek“ přísný jako ďas
v kole benedáků –
vyložení zelené,
v jednu stranu čáku.

Tak viděli jej v osudné té době,
tak je zavolá zhurta nyní k sobě,
Panýrka i Vránu.

* * *

Přešel raport. Po dvoře
chladné větry vějí,
k papínkovi profousu
zas dva přivádějí;
cvilinky, burnus, staré střevíce,
kus komisárku – nic neměli více –
a na pryčnách spějí.
Miserere mei!

V.
Nastal den druhý. Mráz v okna duje,
v strážnici teplo u kamen,
felbébl plivá, frajtr pokukuje,
vojáci kouří do oken.

Je věčná škoda těchhle svátků,
buď státi stráž, neb sedět v chládku
jak včera – v krásný štědrý den!

Ach, ty štědrý večere,
noci divoplodné,
když si na tě vzpomenu,
k srdci mne to bodne.

Seděli jsme taky tak
včera pohromadě,
a než se den obrátil,
dva nám chybí v řadě.

Náš profous je šelma zlá
a má tmavé klece;
na „dvojce“ je Panýrek,
Vrána dřepí v „pětce“.

